JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
(sediul Rîșcani)
Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Kiev, 3
Email: jrc@justice.md; Tel./fax: /+373 22/ 438002
www.instante.justice.md

Dosar nr. 3-362/2026
07.10.2026

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
SEDIUL RÎȘCANI
Ieșire Nr. 06-1-2790
"15" octombrie 2026

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Chișinău str. Alexandru Lăpușneanu 28, MD 2004

Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani, Vă expediază conform competenței, sesizarea depusă de avocatul Guțu Zinaida cu privire la controlul de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova a constituționalității art.33 alin.(1) lit.c) și d), alin.(4^1) a Legii nr.156/1998 privind sistemul public de pensii, în măsura în care acestea exclud beneficiarii pensiei speciale pentru anumite categorii de angajați din aviația civilă, care după realizarea dreptului la pensie au continuat activitatea în funcție specială și au achitat contribuții de asigurări sociale, de la dreptul la reexaminarea pensiei, în cauza de contencios administrativ înaintată de Ieșanu Pavel către Casa Națională de Asigurări Sociale privind anularea actului administrativ individual nefavorabil cu obligarea emiterii actului administrativ favorabil.

Anexă:
-încheierea nr.3-292/2025 din 07.10.2026;
-sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 11 file;
-copia cererii de chemare în judecată, cu anexe.

Judecător V. Jomiru-Niculiță

09:30
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
Intrare Nr. 2338
"04" 11 2026

Sesizare privind excepţia de neconstituţionalitate

a prevederilor din art. 33 alin. (1) lit. c) şi d), alin. (4^1) din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, prezentată în conformitatea cu art. 135 alin. (1), lit. a) și g) din Constituția Republici Moldova

A. Autorul excepției de neconstituționalitate[1]

A.1. Persoană fizică

1. Ieșanu

2. Pavel

A.3. Instanța de judecată

1. Denumirea instanței de judecată/sediu: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani

2. Judecător/complet de judecată: Judecător Veronica Jomiru-Niculița

4. Adresa instanței de judecată: mun. Chișinău, str. Kiev nr. 3

5. Telefonul și e-mail-ul instanței de judecată: 44-53-17; 43-82-98; 45-08-61, e-mail: jrc@justice.md

[1] *Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.*

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecății instanței de drept comun[2]

Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, se află cauza de contencios administrativ intentată la cererea reclamantului Ieșanu Pavel împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, având ca obiect legalitatea modului de determinare a drepturilor la pensia specială pentru personalul navigant din aviația civilă după încetarea definitivă a activității reclamantului în funcția de pilot/comandant.

Prin Încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, din 19.02.2026, cererea de chemare în judecată depusă de Ieșanu Pavel către Casa Națională de Asigurări Sociale privind emiterea actului administrativ individual favorabil, a fost primită în procedură constatând că corespunde prevederilor art.art.211-212 Cod Administrativ.

La data de 29.02.2012, reclamantului Ieșanu Pavel i-a fost stabilită pensia pentru personalul navigant din aviația civilă, fiind aplicat procentul maxim de 75% asupra venitului mediu lunar asigurat stabilit la acel moment. Ulterior, începând cu 03.05.2012, reclamantul s-a reangajat în funcția de comandant A-320 la Air Moldova şi a continuat să exercite efectiv această funcție de pilor comandant până la 25.04.2018.

Or, pe întreaga perioadă în care reclamantul a revenit în funcția specială de pilot/comandant, plata pensiei speciale a fost suspendată, tocmai deoarece acesta activa într-o funcție care îi conferea dreptul la același tip de pensie specială. După încetarea definitivă a raporturilor de muncă în calitate de pilot/comandant, autoritatea publică Casa Națională de Asigurări Sociale nu a efectuat reexaminare pensiei speciale de pilot conform venitului asigurat raportat din perioada 29.02.2012-03.05.2018, în aceeași funcție.

Potrivit deciziei de „Re-Acordare" din 26.04.2018 că autoritatea s-a raportat la decizia inițială nr. 94/2012/38232 şi a aplicat succesiv indexările aferente anilor 2013–2018, fără a include venit mediu lunar asigurat sau că ar fi examinat veniturile efectiv realizate de reclamant în perioada suplimentară de aproape şase ani de activitate.

La data de 24 12.2025, Ieșanu Pavel, prin intermediul avocatului Zinaida Guțu, s-a adresat către CTAS Botanica şi a solicitat recalculul pensiei pentru categoria angajaților din aviația civilă cu aplicare sporul la pensie prevăzut de art. 56 din Legea nr. 156 din 14.10.1998 şi pct. 46 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165.

Potrivit răspunsului nr. 29/25 din 24.12.2025 (recepționat la data de 14 ianuarie 2026), CTAS Botanica a refuzat efectuarea recalculului pensiei după revenirea a reclamantului Ieșanu Pavel în cadrul activității de pilot din 03.05.2012 până în anul 2018, *fiind invocat faptul precum că legea nu prevede asemenea recalcule*. Nefiind de acord cu răspunsul CTAS Botanica, ne-am adresat la data de 21 ianuarie 2026, cu cererea prealabilă către Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS).

Potrivit răspunsului Casa Națională de Asigurări Sociale nr. 81/26 din 04.02.2026 a fost refuzat efectuarea recalculului pensiei după revenirea a reclamantului Ieșanu Pavel în cadrul activității de pilot din 03.05.2012 până în anul 2018, fiind invocat art. 33 din Legea privind sistemul public de pensie.

În cadrul prezentului litigiu, reprezentantul Case Naționale de Asigurări Sociale invocă, în esență, faptul că legislația nu ar prevedea mecanismul reexaminării pensiei speciale pentru personalul navigant după continuarea activității.

[2] *Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecății instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate*

C. Obiectul sesizării[3]

Prezenta sesizare vizează neconstituționalitatea prevederilor art. 33 alin. (1) lit. c) și d), alin. (4[1]) din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, în măsura în care acestea limitează reexaminarea pensiei după continuarea activității contributive exclusiv la pensia pentru limită de vârstă, excluzând beneficiarii pensiei speciale pentru anumite categorii de angajați din aviația civilă.

Conținutul prevederilor contestate este următorul:

Articolul 33 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii:

Alin. (1) *Reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul:*

Lit. c) persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă;

Lit. d) persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie de dizabilitate;

Art. (4[1]) Pensionarii care activează sau au activat în câmpul muncii după realizarea/reexaminarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă/pensie de dizabilitate în condițiile prezentei legi pot solicita reexaminarea pensiei nu mai des decât o dată la doi ani, cu condiția că pensia calculată este mai mare decât pensia aflată în plată.

Articolul 56 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii:

Alin. (1) Se acordă pensie, cu condiția încetării activității în funcția respectivă, unor categorii de angajați din aviația civilă indiferent de subordonarea departamentală a întreprinderilor în care sînt încadrați:

Lit. a) membrilor personalului navigant, precum și însoțitorilor de bord, la împlinirea vârstei de 45 de ani dacă au realizat în condiții speciale un stagiu de cotizare de cel puțin 25 de ani bărbații și 20 de ani femeile;

Alin. (3) Cuantumul pensiei angajaților din aviația civilă constituie 35% din venitul mediu lunar asigurat realizat în ultimii 5 ani de activitate în funcțiile menționate la alin.(1).

Prevederilor pct.8 din Hotărârea de Guvern nr. 929 din 15.08.2006 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de plată a pensiilor stabilite în sistemul public de asigurări sociale de stat, alocațiilor sociale de stat, alocațiilor lunare de stat, indemnizațiilor, plăților periodice capitalizate și suportului financiar de stat stabilește că „***pensia stabilită unor categorii de angajați din aviația civilă se plătește integral, inclusiv pensionarilor care realizează venituri pasibile de asigurări sociale de stat, cu excepția cazurilor cînd aceștia activează în funcții care dau dreptul la acest tip de pensie.***"

Considerăm că neconstituționalitatea rezultă din faptul că art. 33 alin. (1) lit. c), lit. d) și alin. (4[1]) din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, omit beneficiarii pensiei speciale prevăzute la art. 56 din sfera persoanelor îndreptățite la reexaminarea pensiei, deși aceștia continuă să activeze, achită contribuții de asigurări sociale și acumulează stagiu contributiv. Considerăm că această omisiune instituie un tratament diferențiat lipsit de o justificare obiectivă și rezonabilă, contrar art. 16 coroborat cu art. 47 din Constituție.

[3] *În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale ratione materiae. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.*

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție[4]

Constituția Republicii Moldova

Conform art. 16 din Constituție „egalitatea în fața legii și a autorităților publice",

Alin. (1) Respectarea şi ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

Alin. (2) Toţi cetăţenii Republicii Moldova sunt egali în faţa legii şi a autorităţilor publice, fără deosebire de rasă, naţionalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenenţă politică, avere sau de origine socială.

La caz, discriminarea există atunci când persoane aflate în situații comparabile sunt tratate diferit, fără o justificare obiectivă și rezonabilă, or, situațiile nu trebuie să fie identice, ci comparabile sub aspectul relevant pentru dreptul analizat.

Potrivit art. 47 din Constituție „dreptul la asistență și protecție social",

Alin. (1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea şi bunăstarea, lui şi familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuinţa, îngrijirea medicală, precum şi serviciile sociale necesare.

Alin. (2) Cetăţenii au dreptul la asigurare în caz de: şomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrâneţe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistenţă, în urma unor împrejurări independente de voinţa lor.

La caz, considerăm că reglementarea privind reexaminarea pensiei pentru munca în condiții speciale intră în sfera protecției sociale și, prin urmare, poate fi analizată prin prisma acestui articol.

Convenţia Europeană a Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale din 04.11.1950

Art. 6 stabilește dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public şi în termen rezonabil, de către o instanţă independentă şi imparţială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligaţiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzaţii în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunţată în mod public, dar accesul în sala de şedinţă poate fi interzis presei şi publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părţi a acestuia, în interesul moralităţii, al ordinii publice ori al securităţii naţionale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecţia vieţii private a părţilor la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanţă când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiţiei.

Art. 14 Interzicerea discriminării

Exercitarea drepturilor şi libertăţilor recunoscute de prezenta Convenţie trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine naţională sau socială, apartenenţă la o minoritate naţională, avere, naştere sau orice altă situaţie.

Articolul 1 din Protocolul nr. 1 Prorotecția proprietății

Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică şi în condiţiile prevăzute de lege şi de principiile generale ale dreptului internaţional. Dispoziţiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare reglementării folosirii bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuţii, sau a amenzilor.

[4] În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe dreptur garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

E. Argumentarea pretinsei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție[5]

În prezenta cauză, dispozițiile contestate ale art. 33 alin. (1) lit. c) și d), alin. (4¹) din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, sunt susceptibile să aducă atingere art. 16 din Constituție, egalitatea în fața legii și a autorităților publice, coroborat cu art. 47 din Constituție, dreptul la asistență și protecție socială.

Problema de constituționalitate rezultă din faptul că mecanismul legal al reexaminării pensiei este recunoscut unor categorii de pensionari care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie, însă nu este recunoscut titularului pensiei speciale prevăzute de art. 56 din Legea nr. 156/1998, chiar dacă acesta, după stabilirea pensiei, continuă sau reia activitatea în aceeași funcție specială, achită contribuții de asigurări sociale și acumulează un stagiu suplimentar de cotizare.

Curtea Constituțională prin Hotărârea din 23.09.2021 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 33 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii a reținut deja că, pentru analiza unei diferențe de tratament în materia reexaminării pensiei, *este relevant dacă persoanele comparate se află în situații comparabile sub aspectul continuării activității și al obligației de a cotiza la sistemul public de asigurări sociale*. Curtea a constatat că obligația de plată a contribuțiilor există indiferent dacă persoana este sau nu deja beneficiară a unei pensii și că, atunci când numai uneia dintre categorii îi este recunoscut avantajul reexaminării, apare un tratament diferențiat care trebuie justificat obiectiv și rezonabil.

În prezenta sesizare, această problemă este cu atât mai pronunțată cu cât activitatea desfășurată ulterior pensionării este una calificată expres de lege drept activitate în condiții speciale, iar plata pensiei a fost suspendată pe perioada exercitării funcției respective. Totodată, art. 56 alin. (3) și (4) *leagă cuantumul pensiei de venitul mediu lunar asigurat realizat în ultimii cinci ani de activitate și de stagiul suplimentar realizat în funcțiile respective*, iar, regulamentul aprobat prin HG nr. 165/2017 reproduce aceeași regulă la pct. 45–49.

Ingerința rezultă din însăși structura art. 33 alin. (1) lit. c) și d), alin. (4¹) din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, care enumeră categoriile de pensionari ce pot beneficia de reexaminarea pensiei, fără a include titularii pensiei speciale prevăzute de art. 56.

În consecință, titularul pensiei speciale pentru personalul navigant din aviația civilă, deși continuă să participe obligatoriu la sistemul public de asigurări sociale prin achitarea contribuțiilor, nu dispune de un mecanism legal prin care activitatea contributivă realizată după stabilirea pensiei să poată fi valorificată în cadrul aceleiași categorii de pensie.

Or, după stabilirea pensiei în anul 29.02.2012, acesta și-a reluat activitatea în funcția de pilot/comandant și a activat până la 25.04.2018, iar plata pensiei a fost suspendată pe durata exercitării funcției. După încetarea definitivă a activității 25.04.2028, pensia a fost reacordată, însă fără valorificarea, în cadrul aceleiași pensii speciale, a perioadei suplimentare de activitate și a veniturilor realizate ulterior stabilirii inițiale. Prin urmare, ingerința este prevăzută de lege, fiind rezultatul omisiunii de a include această categorie de pensionari în mecanismul de reexaminare.

[5] În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unu sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerință și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

Astfel, excluderea totală a titularilor pensiei speciale din aviația civilă de la reexaminare nu prezintă o legătură suficient de clară cu obiectivul protejării sustenabilității sistemului. Dimpotrivă, această categorie continuă să contribuie la sistem în aceleași condiții generale ca ceilalți salariați, obligația contributivă rămâne integrală, deși avantajul reexaminării este exclus.

Considerăm, că excluderea de la mecanismul reexaminării este dificil de conciliat și cu însăși formula de calcul instituită prin art. 56 din Legea nr. 156/1998 cu privire la sistemul public de pensii. Potrivit acestei norme, cuantumul pensiei angajaților din aviația civilă este legat de venitul mediu lunar asigurat realizat *în ultimii cinci ani de activitate în funcțiile respective*, iar stagiul suplimentar realizat în aceste funcții influențează cuantumul pensiei în limitele plafonului stabilit de lege. Prin urmare, chiar structura normei demonstrează că durata activității speciale și veniturile realizate în cadrul acesteia reprezintă elemente constitutive ale dreptului la pensie.

Corespunzător, considerăm că scopul protejării sustenabilității sistemului ar putea fi realizat prin măsuri care să afecteze într-o măsură mai redusă dreptul la protecție socială și egalitatea de tratament.

La caz, este relevant, sub aspect comparativ, că legislația națională cunoaște deja mecanisme de recalculare a unor pensii speciale după continuarea activității.

Astfel, caracterul nejustificat al diferenței de tratament rezultă și din comparația cu regimul altor pensii speciale.

Specificăm, că art. 61 alin. (2) din Legea nr. 1544/1993 privind asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne prevede expres recalcularea pensiei persoanelor din corpul de ofițeri și de comandă cărora le-a fost prelungită activitatea peste limita de vârstă, *recalcularea efectuându-se după trecerea acestora în rezervă sau în retragere*.

În schimb, titularul pensiei prevăzute de art. 56 din Legea nr. 156/1998 cu privire la sistemul public de pensii, deși continuă activitatea într-o funcție calificată expres ca fiind desfășurată în condiții speciale, achită contribuțiile de asigurări sociale și suportă suspendarea pensiei pe perioada activității, nu dispune de un mecanism legal similar de reexaminare după încetarea definitivă a activității.

Astfel, reținem că activitatea personalului pilot se caracterizează printr-o expunere profesională cumulativă la factori fizici, fiziologici, psihologici, operaționali și sociali specifici mediului aeronautic: *radiații cosmice și ultraviolete, variații de presiune, hipoxie, zgomot, vibrații, turbulențe, schimbări repetate de fus orar, muncă de noapte, dereglarea ritmului circadian, oboseală, suprasolicitare neuropsihică, necesitatea luării unor decizii într-un interval extrem de scurt și responsabilitatea directă pentru siguranța pasagerilor, echipajului și aeronavei*.

Deși regimurile profesionale nu sunt identice, situațiile sunt comparabile sub aspectul determinant al măsurii contestate: existența unui drept la pensie specială, continuarea activității după dobândirea acestui drept și valorificarea activității suplimentare la încetarea definitivă a serviciului. Iar, în lipsa unei justificări obiective și rezonabile pentru excluderea numai a titularului pensiei prevăzute de art. 56 de la orice mecanism de reexaminare, această diferență ridică o problemă din perspectiva art. 16 coroborat cu art. 47 din Constituție.

Prin urmare, excluderea integrală a titularului pensiei prevăzute de art. 56 de la mecanismul reexaminării nu păstrează un raport rezonabil de proporționalitate între interesul general urmărit și dezavantajul suportat de persoană.

La caz, reținem că angajații din aviația civilă care continuă să activeze după stabilirea pensiei speciale, în funcții care dau dreptul la acest tip de pensie, achită contribuțiile

corespunzătoare activității salarizate, acumulează stagiu de cotizare suplimentar și, pe perioada activității în funcția specială, nu beneficiază de plata pensiei.

Cu toate acestea, după încetarea definitivă a activității, pentru angajații din aviația civilă perioada respectivă nu poate fi valorificată în cadrul aceleiași pensii speciale acordate, în situația care, obligația de cotizare rămâne una deplină, în timp ce posibilitatea de valorificare a contribuțiilor este exclusă în întregime.

Anterior, Curtea Constituțională a subliniat că principiul egalității impune acordarea aceloraşi avantaje persoanelor aflate în situații similare, în lipsa unei justificări obiective și rezonabile, iar o diferență de tratament este justificată numai dacă urmărește un obiectiv legitim și respectă o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloace și scop.

În prezenta cauză, tratamentul diferențiat apare și în raport cu alte categorii de beneficiari ai pensiilor speciale, pentru care legislația prevede expres mecanisme de recalculare după continuarea serviciului. Or, considerăm că diferența de statut profesional poate justifica reguli diferite de calcul sau condiții distincte de reexaminare, însă nu rezultă, prin ea însăși, că ar justifica excluderea totală a unei categorii de la orice mecanism de valorificare a activității contributive ulterioare.

Prin urmare, art. 33 alin. (1) lit. c) și d), alin. (4[1]) din Legea nr. 156/1998 cu privire la sistemul public de pensii, în măsura în care exclude de la mecanismul reexaminării titularul pensiei prevăzute de art. 56 din aceeași lege, care, după stabilirea pensiei, a continuat sau a reluat activitatea în funcția specială și a achitat contribuții de asigurări sociale, instituie un tratament diferențiat față de alte categorii de pensionari activi aflați într-o situație comparabilă sub aspect contributiv. Or, diferența de tratament este prevăzută de lege și poate urmări un scop legitim privind sustenabilitatea sistemului public de pensii, însă excluderea totală nu apare ca fiind necesară și proporțională, deoarece același scop poate fi realizat prin mijloace legislative mai puțin restrictive.

În consecință, considerăm că există motive întemeiate pentru examinarea dispozițiilor contestate prin prisma art. 16 coroborat cu art. 47 din Constituție, sub aspectul egalității în fața legii și al dreptului la protecție socială.

În lumina jurisprudenței naționale și a jurisprudenței Curții de la Strasbourg, consider că prevederile contestate contravin prevederilor Constituției Republicii Moldova, art. 16 din Constituție (Egalitatea), art. 43 alin. (1) din Constituție art. 6 (Dreptul la un proces echitabil), art. 14 (Interzicerea discriminării) și Articolul 1 din Protocolul nr. 1 Protecția proprietății din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 04.11.1950,

Exercitarea controlului constituționalității prevederilor art. 33 alin. (1) lit. c) și d), alin. (4[1]) din Legea nr. 156/1998 cu privire la sistemul public de pensii, în măsura în care exclude de la mecanismul reexaminării titularul pensiei prevăzute de art. 56 din aceeași lege, ține de atribuțiile exclusive ale Curții Constituționale (art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova).

Excepția de neconstituționalitate reprezintă o procedură de inițiere de către instanța ordinară de judecată, la inițiativa părților sau din oficiu, a controlului conformității unei legi sau a unui alt act normativ, cu normele constituționale. Ea reflectă existența raportului triunghiular între partea aflată în proces, instanța de judecată, în fața căreia se invocă neconstituționalitatea și Curtea Constituțională chemată să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Astfel, potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 2, din 9 februarie 2016 privind interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție, s-a stabilit procedura de exercitare a controlului constituționalității legilor de către Curtea Constituțională.

Prin urmare vom analiza admisibilitatea prezentei excepții de neconstituționalitate prin filtrul stabilit în Hotărârea enunțată anterior.

Suntem în prezența unei incertitudini privind constituționalitatea unei legi, în speță, a unor dispoziții din art. 33 alin. (1) lit. c) și d), alin. (4¹) din Legea nr. 156/1998 cu privire la sistemul public de pensii, norme care urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei aflate pe rol în instanța de judecată.

Potrivit art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, Legea nr. 156/1998 cu privire la sistemul public de pensii, poate constitui obiectul unei excepții de neconstituționalitate, fiind lege organică.

Excepția de neconstituționalitate este ridicată de către o parte din proces reprezentantul reclamantului a căror drepturi și interese pot fi afectate prin aplicarea unei norme neconstituționale la soluționarea cauzei.

Nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate sau o formulare similară a normei invocate.

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)[6]

Lista documentelor urmează a fi anexate toate materialele cauzei pendinte.

[6] *În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va enumera documentele relevante (extrasul cu prevederile normative contestate, alte hotărâri sau decizii ale Curții Constituționale cu un obiect similar, alte hotărâri sau decizii cu obiect similar pronunțate de alte curți constituționale, jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, studii de drept comparat), pe care le va anexa.*

G. Declarația și semnătura autorului sesizării[7]

Subsemnatul Ieșanu Pavel, prin reprezentantul său legal Zinaida Guțu, avocată declar pe propria onoare că toate informațiile prezentate în cuprinsul prezentei sesizări sunt veridice și corespund situației de fapt și de drept a cauzei.

Din considerentele enunțate supra, solicităm în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, exercitării controlului constituționalității prevederilor art. 33 alin. (1) lit. c) și d), alin. (4¹) din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii coroborând cu prevederile art. 56 a aceeași legi, în măsura în care acestea limitează reexaminarea pensiei după continuarea activității contributive exclusiv la pensia pentru limită de vârstă, excluzând beneficiarii pensiei speciale pentru anumite categorii de angajați din aviația civilă.

Cu profund respect, autorul sesizării,

Avocata Zinaida GUȚU_____
În interesele lui Ieșanu Pavel
Mun. Chișinău
28 septembrie 2026

Digitally signed by GUȚU Zinaida
Date: 2026.09.28 17:37:20 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova
MOLDOVA EUROPEANĂ

[7] În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.

Dosarul nr.3-362/2026
2-26018587-12-3-17022026

INCHEIERE

07 octombrie 2026 mun.Chisinau

Judecatorul Judecatoriei Chisinau, sediul Riscani, Veronica Jomiru-Niculița, specializată pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ, examinând cererea depusă de avocatul Guțu Zinaida cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate,

în cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea depusă de Ieșanu Pavel către Casa Națională de Asigurări Sociale privind anularea actului administrativ individual nefavorabil cu obligarea emiterii actului administrativ favorabil,

c o n s t a t ă :

La 17 februarie 2026, Ieșanu Pavel reprezentat de avocatul, Zinaida Guțu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea deciziei CTAS Botanica nr.29/25 din 24.12.2025 și deciziei CNAS nr.81/26 din 04.02.2026 cu obligarea recalculării cuantumului pensiei pentru categoria angajaților din aviația civilă pentru perioada de activitate în calitate de pilot aferentă pensionării din 03.05.2012 până la 23.04.2018.

Prin intermediul cancelariei, avocatul reclamantului a depus cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate privind controlul de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova a constituționalității art.33 alin.(1) lit.c) și d) și alin.(4^1) al legii nr.156/1998 privind sistemul public de pensii, în măsura în care acestea exclud beneficiarii pensiei speciale pentru anumite categorii de angajați din aviația civilă, care după realizarea dreptului la pensie au continuat activitatea în funcție specială și au achitat contribuții de asigurări sociale, de la dreptul la reexaminarea pensiei.

Studiind materialele cauzei, analizand argumentele ce vizează ridicarea excepției de neconstituționalitate și raportandu-le exigențelor instituite în acest sens, judecătorul consideră necesar de a ridica excepția de neconstituționalitate cu sesizarea în acest sens a Curții Constituționale a Republicii Moldova.

În corespundere cu art.2 alin (2) din Codul administrativ, *anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative Speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai daca aceasta reglementare este absolut necesara și nu contravine principiilor prezentului cod.*

În acord cu art.195 din Codul administrativ, *procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfașoara conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzator prevederile Codului de procedura civila, cu exceptia art. 169- 171.*

În conformitate cu art.12^1 din Codul de procedura civila, *în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Presedintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant laproces, sesizeaza Curtea Constituțională.*

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept sa se pronunte asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii urmatoarelor condiții:

a) *obiectul excepției intră în categoria actelor prevazute la art. 135 alin.(l) lit.a) din Constituție;*

a) *excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;*

b) *prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;*

c) *nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale, având ca obiect prevederile contestate.*

Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amană pledoariile.

Daca nu sunt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odata cu fondul cauzei.

La caz, judecătorul reține că autorul cererii invocă neconstituționalitatea art.33 alin.(1) lit.c) și d) , alin.(4^1) al legii nr.156/1998 privind sistemul public de pensii.

La fel, judecătorul atestă că cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate enunțată întrunește exigențele legale și urmează a fi admisă, or, obiectul excepției intră în categoria actelor prevazute la art.135 alin.(l) lit.a) din Constituția Republicii Moldova, excepția este ridicată de către subiectul abilitat de lege cu acest drept, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale a Republicii Moldova, având ca obiect prevederile contestate.

Conform art.art.2, 195, 230 Cod administrativ, art.art.12^1, 269-270 CPC, judecătorul

D i s p u n e:

Se admite cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cauza de contencios administrativ intentată de Ieșanu Pavel către Casa Națională de Asigurări Sociale privind anularea actului administrativ individual nefavorabil cu obligarea emiterii actului administrativ favorabil.

Se sesizează Curtea Constituțională a Republicii Moldova cu privire la realizarea controlului constituționalității art.33 alin.(1) lit.c) și d), alin.(4^1) al legii nr.156/1998 privind sistemul public de pensii, în măsura în care acestea exclud beneficiarii pensiei speciale pentru anumite categorii de angajați din aviația civilă, care după realizarea dreptului la pensie au continuat activitatea în funcție specială și au achitat contribuții de asigurări sociale, de la dreptul la reexaminarea pensiei.

Se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova copia acțiunii, prezenta încheiere și sesizarea.

Încheierea nu este susceptibilă de atac.

Judecător Veronica Jomiru-Niculița